

ΠΑΝΟΣ ΤΣΕΡΟΛΑΣ

Όσα επιστρέφουν
από τη θάλασσα

ΚΕΔΡΟΣ

Πάνος Τσερόλας: *Όσα επιστρέφουν από τη θάλασσα*

ISBN 978-960-04-5170-2

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Αναστασία Παπασταθοπούλου
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Παναγιώτης Τσερόλας, 2021*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2021*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

μέρος πρώτο

επιστροφή στο σπίτι

*κι αλλάζουν παρέα, κι αλλάζουν μπαράκι
κι αλλάζουν στυλ και τραπεζάκι
κι αλλάζουν πόζες, κι αλλάζουν τίποτα,
η νύχτα φεύγει, δεν έγινε τίποτα.
Η νύχτα ήταν πάλι κάπου αλλού.*

Βασίλης Νικολαΐδης,

«Η νύχτα ήταν πάλι κάπου αλλού»

1 γράμμα

Μια μικρή αίθουσα και στη μέση της ένα τετράγωνο λευκό πανί. Θεατές δεκατρείς. Στις πίσω σειρές κάποιος γελάει δυνατά και από τις μπροστινές κάποιος φωνάζει για ησυχία. Τα φώτα σβήνουν.

Μαύρο.

Μαύρο σιωπηλό, παρατεταμένο, αδιαβάθητο και κοκκώδες. Βηξίματα και συρσίματα, πόδια που αλλάζουν σταυροπόδι, σακούλες από πατατάκια, καλαμάκια που ρουφούν ανάμεσα στα παγάκια.

Εν αρχή ην ο ήχος.

Ακούγονται πουλιά, άνεμος, βουή που μοιάζει με της θάλασσας.

Στην κάτω δεξιά γωνία της οθόνης εμφανίζονται χαρακτηρισ σε στυλ παλιάς γραφομηχανής, που σχηματίζουν τη λέξη ΓΡΑΜΜΑ.

Και μετά το σκοτάδι το φως.

Η κάμερα είναι στραμμένη προς τον ήλιο, που αποχρωματίζει τον ουρανό. Ήλιος και λευκότητα γύρω του. Εικόνα σε αναλογία 4:3.

Το πλάνο δεν είναι στατικό, παρά την αρχική εντύπωση.

Τα ηλεκτρικά καλώδια από στύλο σε στύλο κατεβαίνουν και ανεβαίνουν ξανά στις άκρες της οθόνης, σαν νερά σε χαλασμένη βιντεοκασέτα. Η εικόνα είναι κοκκώδης και σκληρή, περασμένη με ένα απαλό μελί φίλτρο.

Ακούγεται μια ανάσα και ακολουθεί μια ελαφρώς παραμορφωμένη ένρινη φωνή.

«Όταν ήμουν μικρός», λέει η φωνή, «έπεφτα συνέχεια από το ποδήλατο».

Το πλάνο αλλάζει απότομα και δίνει τη θέση του στη στατική εικόνα ενός χωματόδρομου. Φυσάει· φαίνεται από τις ταλαντεύσεις των μικρών θάμνων εκατέρωθεν του δρόμου.

«Έπεφτα και μου έλεγες πάντα σήκω και προσπάθησε ξανά. Πάντα, αγνοώντας αν είχα χτυπήσει, αν πονούσα, αν είχα κουραστεί».

Μετάβαση σε ένα παιδί σκυμμένο πάνω από το γδαρμένο γόνατό του. Πίσω του διακρίνονται αποεστιασμένα περιγράμματα άλλων παιδιών που τρέχουν. Γλάροι σε κυκλικές τροχιές στον ουρανό.

«Μα εγώ είχα χτυπήσει, πονούσα και είχα κουραστεί. Σηκωνόμουν όμως και προσπαθούσα ξανά. Και ξανά».

Ένα ποδήλατο ξαπλωμένο σε μια αυλή, μπροστά από έναν φρεσκοασβεστωμένο τοίχο, με την πίσω ρόδα να γυρίζει. Δίπλα του περνάει μια βαριεστημένη γάτα.

Σε μια κάπως άγαρμπη επικάλυψη σκηνών, η δράση μεταφέρεται σε αστικό τοπίο, σε έναν κεντρικό δρόμο όπου γίνονται έργα. Ήχος εισβάλλει με βία. Κομπρεσέρ, αυτοκίνητα, φωνές, κόρνες, μηχανές. Αθήνα. Ένας νεαρός περνάει

μπροστά από τον φακό και ο φακός ζωντανεύει και τον ακολουθεί από σταθερή απόσταση.

Ο νεαρός περνάει δίπλα από ασπροκόκκινες ριγέ κορδέλες και πορτοκαλιούς κώνους και μοιάζει να αδιαφορεί για τη φασαρία, τη σκόνη, τους σωρούς αδρανών υλικών. Πεζοδρόμια ξηλώνονται, δρόμοι διαπλατώνονται, γερανοί επιβλέπουν στο φόντο. Περιπατάει ανάμεσα στα τσαλακωμένα τσιμεντένια φουστάνια της πόλης.

Απότομο κόψιμο και εστίαση στο φόντο και στα έργα ανακαίνισης ενός σταθμού του Ηλεκτρικού. Στο πλάνο μπαίνει ένα παιδί πάνω στο ποδήλατό του. Από δίπλα ο πατέρας του. Ο νεαρός σταματάει, τον προσπερνούν, γυρίζει για να τους δει να απομακρύνονται και χαρίζει το πρόσωπό του στην κάμερα για πρώτη φορά. Το βλέμμα του ευθυγραμμίζεται με το νοητό βλέμμα του φακού και διαρρηγγύνει στιγμιαία τον τέταρτο τοίχο.

Κάποιοι μέσα στην αίθουσα τον αναγνωρίζουν φυσικά· ψίθυροι ακούγονται.

Fade to black και νέα αλλαγή. Ελαφρώς ασταθής λήψη ενός νιπτήρα σε μια κουζίνα που μοιάζει παλιά. Ακούγονται ήχοι από πιάτα και νερό, ίσως και ένα πλυντήριο, ίσως και μια τηλεόραση που παίζει στο βάθος. Τίποτε από αυτά δεν φαίνεται, μονάχα ο άδειος νιπτήρας.

«Η μητέρα είχε φυλάξει μια κούτα. Στο πατάρι, βαθιά, πίσω από το πλαστικό χριστουγεννιάτικο δέντρο. Το χαρτόνι ήταν εύθρυπτο και γεμάτο σκόνη. Η ταινία που το έδενε δεν κολλούσε πια. Την είχε καταχωνιάσει εκεί, να απορροφά σκοτάδι, σαν μνήμη που περιμένει να ανασυρθεί».

Κατά τη διάρκεια της υπνωτικής ομιλίας το πλάνο αλλάζει. Σε ένα μωσαϊκό δάπεδο είναι μαζεμένες κούτες και κομμάτια από καφέ χαρτόνι. Μετά άλλες κούτες, άδειες φαινομενικά, κοντά σε έναν κάδο σκουπιδιών.

«Μάλλον δεν ήθελε να τη βρούμε. Ήθελε να ελέγχει τη μνήμη, τότε θα ανασύρεται και πώς. Εγώ όμως τη βρήκα. Τη βρήκα μια μέρα που έψαχνα για κάποια παλιά βιβλία. Έψαχνα να βρω αυτά που μου διάβαζες. Τα βράδια μου διάβαζες βιβλία, ή έστω έτσι θυμάμαι. Αναρωτιέμαι αν έχω κατασκευάσει αυτή την ανάμνηση ή αν είναι πραγματική. Ψάχνω την απάντηση στα βιβλία. Τα έχω ξεφυλλίσει εγώ ή εσύ;»

Πλάνο, κάπως κουνημένο, από ένα ράφι βιβλιοθήκης με παιδικά χρωματιστά βιβλία. Fade to black. Ηχούν οι νότες ενός πιάνου.

«Άνοιξα την κούτα και δεν βρήκα βιβλία. Βρήκα όμως πράγματα δικά σου. Προσπάθησα να τα βάλω σε σειρά. Προσπάθησα να σε δω μέσα από τα αντικείμενα».

Το πιάνο δυναμώνει και το συνοδεύει μια μεξικάνικη κιθάρα και μετά η φωνή του Αγουστίν Λάρα στο «Farolito». Το πλάνο μετατοπίζεται σε ένα γραφείο με διάφορα αντικείμενα, που παρουσιάζονται με αργόσυρτες εναλλαγές.

Ένα ζευγάρι γυαλιά ηλίου με χρυσωπό σκελετό και φιμέ τζάμα.

Πέντε κασέτες η μία πάνω στην άλλη (η εστίαση της κάμερας δεν επιτρέπει να διακριθούν οι τίτλοι).

Πέντε άλμπουμ φωτογραφιών με μονόχρωμα εξώφυλλα σε αποχρώσεις του μπλε.

Μια κορνιζαρισμένη φωτογραφία. Ένας γονατιστός, χα-

μογελαστός άντρας με μαγικό κρατάει δύο παιδιά, ένα σε κάθε χέρι. Στα πόδια του ένα μωρό που μπουσουλάει και στον σβέρκο του ένα ακόμη.

Μπροστά από την παρέλαση των αντικειμένων στο πανί προβολής κάποιος σηκώνεται και αποχωρεί σκυφτός. Κοιτάζει τους θεατές, σαν να αναζητά κάποιον. Ανοίγει την πόρτα της μικρής αίθουσας και βγαίνει στον διάδρομο, που λούζεται από απογευματινό ανοιξιάτικο φως. Δίπλα σε ένα παράθυρο κάθεται ένας νεαρός. Η στάση του σώματός του θυμίζει αναμονή πριν από μια κρίσιμη συνέντευξη. Τον πλησιάζει κουνώντας αποδοκιμαστικά το κεφάλι του. Μέσα στην αίθουσα το τραγούδι τελειώνει, μαζί και η παράθεση των αντικειμένων.

«Είναι εντελώς ανόητο αυτό που κάνεις», είπε ο Ιάκωβος και σωριάστηκε σε έναν ξύλινο πάγκο απέναντί από τον Μάρκο, που τον κοίταξε απαθής.

«Το έχω δει. Το ξέρω απέξω. Τώρα είναι τα πλάνα από το χωριό και τελειώνει».

«Τι γίνεται εκεί;»

«Τελειώνει».

«Κι εγώ το έχω δει». Ο Ιάκωβος έστριψε και άναψε ένα τσιγάρο. «Ίσα με εκατό φορές το έχω δει. Αλλά είμαι εκεί που πρέπει, στο κοινό. Αντιδράσεις, ανάδραση, εμπειρία της θέασης. Εσύ τα έλεγες αυτά. Έλεγες: Κάθε προβολή είναι ένα ανεπανάληπτο παραστασιακό συμβάν. Έλεγες: Σε κάθε προβολή δημιουργείται ένα καινούργιο νόημα του ίδιου πράγματος».

Φύσηξε δυνατά καπνό προς το μέρος του.

«Και τώρα λέω: Δεν μου αρέσει. Δεν αντέχω να το βλέπω όταν το βλέπουν άλλοι».

«Πάλι τα ίδια».

«Πάλι τα ίδια, ναι. Είναι γεμάτο λάθη και ερασιτεχνισμούς. Είναι βαρετό».

«Έχουμε συζητήσει και για την τελειομανία. Να παραθέσω τι έλεγες, αν θες».

«Η τελειομανία δεν έχει καμία σχέση με όλα αυτά».

«Και αν όταν τελειώσει χειροκροτήσουν;»

«Έχουν χειροκροτήσει σε όλα μέχρι τώρα».

«Και αν χειροκροτήσουν πιο δυνατά;»

«Θα είναι μια ένδειξη για το επίπεδο του διαγωνισμού».

«Είσαι ανυπόφορος».

«Δεν ενοχλώ κανέναν εδώ που κάθομαι».

«Πού είμαστε τώρα;»

Ο Μάρκος αναστέναξε:

«Τώρα είμαστε στο φινάλε».

«Και τι γίνεται;»

«Κοιτάω τον ορίζοντα και λέω ότι κοιτάω τον ορίζοντα».

Μέσα στην αίθουσα το πανί προβολής γεμίζει με ένα γενικό πλάνο της θάλασσας και του ορίζοντα. Το πλάνο είναι βουβό. Μια μικρή αγριελιά ταλαντεύεται στον άνεμο. Η γραμμή του ορίζοντα είναι θολή και ο ουρανός αλέκιαστος από σύννεφα. Μόνο γλάροι και μπλε απεραντοσύνη. Η φωνή συνεχίζει:

«...κάθομαι, κοιτάω τον ορίζοντα και περιμένω. Δεν ξέρω

τι περιμένω. Μάλλον να επιστρέψεις. Ίσως πρέπει να σταματήσω να περιμένω. Ίσως πρέπει να αναλάβω το καθήκον να σε βρω εγώ. Μπορεί κάπου να έχεις μπλέξει ή κάπου να έχεις ξεχαστεί. Μπορεί να έχω χάσει ήδη πολύτιμο χρόνο περιμένοντας».

Η κάμερα οπισθοχωρεί και εμφανίζεται ένα παιδί που κάθεται οκλαδόν στη ρίζα της αγριελιάς και κοιτάζει προς τη θάλασσα. Σε υπέρθεση το παιδί μεγαλώνει, μεγαλώνει κι άλλο, και τελικά εμφανίζεται πάλι η πλάτη του αφηγητή. Τα πουρνάρια και τα θαμνάκια γύρω του χορεύουν στον αέρα.

Fade to black.

«Δεν περιμένω άλλο, πατέρα. Έρχομαι, όπου και αν είσαι».

Η κιθάρα τού «Έγινε η απώλεια συνήθειά μας» συνοδεύει τα λευκά γράμματα που εμφανίζονται στην κάτω δεξιά γωνία. Σενάριο-Σκηνοθεσία: Μάρκος Μπουρνιάς.

Το κοινό χειροκρότησε ζεστά και παρατεταμένα.

Ο Μάρκος κατευθύνθηκε προς την αίθουσα, δίστασε, το σκέφτηκε, γύρισε τελικά προς τις τουαλέτες. Ο Ιάκωβος τον ακολούθησε. Του φώναξε για πράγματα όπως η επικοινωνία με το κοινό, η αναμέτρηση με την πρόσληψη του έργου, η παρουσία στις αποφάσεις της κριτικής επιτροπής.

Ο Μάρκος δεν ήταν έτοιμος για όλα αυτά. Ήταν η πρώτη ταινία του που είχε εκτεθεί μπροστά σε ξένα βλέμματα και ο ίδιος την αντιπαθούσε. Θεωρούσε πως ήταν ήδη καλύτερος από το αποτέλεσμα της δουλειάς του. Δεν γνώριζε βέβαια ότι επρόκειτο για κάτι που ουδέποτε θα τον εγκατέλειπε στο

μέλλον· πάντα η ολοκλήρωση κάθε προσπάθειας θα τον έκανε καλύτερο, οπότε πάντα, αντίστροφα με τον Σίουφο, θα βρισκόταν ένα βήμα μπροστά από το έργο του.

Ήταν πολύ νωρίς όμως γι' αυτές τις αναμετρήσεις· δεν ήταν ούτε είκοσι χρονών. Έτρεξε στην τουαλέτα, κλειδώθηκε και περίμενε να φύγει ο κόσμος.

Βράδια της άνοιξης και της ξεγνοιασιάς των είκοσι.

Ενωδιαστοί δρόμοι, γεμάτες πλατείες, γέλια, αγόρια που παραχωρούν τα μπουφάν τους στα κορίτσια, ενωμένα τραπέζια, αυτοσχέδιες παρέες, αυτοσχέδιοι έρωτες, όνειρα άπληστα και ανεδαφικά, καλοκαίρια που έρχονται. Όλα είναι μπροστά, όλα σε χρόνο μέλλοντα.

«Μπορείς να μην είσαι τόσο άκεφος; Είσαι σαν να γυρνάς από κηδεία».

Η δυνατή φωνή μέσα στην ξεγνοιαστη ευφορία έκανε μερικά κεφάλια να γυρίσουν. Ο Μάρκος σήκωσε το βλέμμα επιστρέφοντας από μια μακρά ονειροπόληση. Ο Ιάκωβος τον κοίταζε επίμονα από την άλλη άκρη του τραπεζιού.

«Κάτι σκεφτόμουν», είπε.

«Αυτό είναι το πρόβλημά σου, φίλε μου. Σκέφτεσαι πολύ. Σκέφτεσαι συνέχεια».

Λόγω μιας απότομης ψύχρας ή λόγω της γενικότερης αμφιθυμίας της άνοιξης η πλατεία άδειαζε νωρίς. Μονάχα εκεί, στου Μάκη, είχε ακόμα κόσμο. Ήταν η γωνιά των ξενύχτηδων, των αντικοφορμιστών, των φασαριόζων, των ανήσυ-

χων. Πιτσιρικαρία με λίγα χρόνια ενηλικίωσης στην πλάτη και, μέσες άκρες, ελάχιστα λεφτά στην τσέπη. Άνοιξη με παπούτσια Converse, τζιν μπουφάν, μπλούζες με συγκροτήματα, διάχυτο κοινωνικοπολιτικό ριζοσπαστισμό, καβγάδες, και δυο τρεις της Ασφάλειας να παρακολουθούν βαριεστημένα.

Ο Μιχάλης επέστρεψε από μια γειτονική παρέα αναψοκοκκινισμένος από κάποια έντονη συζήτηση και γέμισε τα ποτήρια τους με ζεσταμένη μπύρα. Στην άλλη μεριά ο Αργύρης συνέχιζε τη μακρά αγόρευσή του στα κορίτσια του τραπέζιού, τη Μαρίνα και τη Χρύσα. Πριν αφαιρεθεί, ο Μάρκος τον άκουγε που φλυαρούσε για το Mars rover, την πετρολογία του Άρη και μια δική του θεωρία για τη διαστημική εποχή. Εκείνη τη στιγμή ρητόρευε υπέρ της χαμένης τιμής της μέταλ σκηνής. Τα έκανε αυτά ο Αργύρης, ιδίως αν είχε γυναικείο κοινό· περνούσε από θέμα σε θέμα με χαρακτηριστική άνεση και την αίσθηση κάποιας ιερής αποστολής, μικρές αυτοσχέδιες διαλέξεις με στόχο να αποκαλύψουν την κρυφή σύνδεση των πραγμάτων.

Τα κορίτσια έστριβαν τσιγάρα με τα φιλτράκια στα κόκκινα χείλη τους. Τον άκουγαν με προσοχή. Βοηθούσε φυσικά η πληθωρική εμφάνιση και η διονυσιακή αύρα του. Κοντά στο ένα ενενήντα, με εκατό περίπου ομοιόμορφα καταναμημένα κιλά, παλιομοδίτικη μακριά κοτσίδα και ένα παράταιρο αλλά ταυτόχρονα ταιριαστό μωρουδίστικο πρόσωπο με ροδαλά μάγουλα και παιδικά μάτια, ο Αργύρης ήταν δημοφιλής DJ της αντικουλτούρας της πόλης, μπασίστας σε τρεις τέσσερις μπάντες που κυκλοφορούσαν στις ελάχιστες εναπομείνουσες

σκηνές και μηχανόβιος από τα δεκάξι, πράγματα που έκαναν τα κορίτσια να γουστάρουν.

«Ελπίζω να μην είσαι στενοχωρημένος. Έπαινος, δεν είναι άσχημα ο έπαινος», είπε στον Μάρκο ο Ιάκωβος.

«Ήταν δώδεκα ταινίες. Τρία βραβεία και τρεις έπαινοι. Κορόνα γράμματα δηλαδή».

«Δεν θυμάμαι να έγινε κλήρωση».

«Οι πέντε δεν βλέπονταν».

«Μάρκο, ήταν ωραία ταινία. Συγκινητική».

«Συμφωνώ», είπε ο Μιχάλης.

«Δεν ήταν ωραία ταινία. Δεν ήταν καν ταινία. Ήταν μια ιδέα. Έδειξα την ιδέα μιας ταινίας».

«Η μουσική σήμερα είναι προϊόν. Δεν παριστάνει καν πως είναι τέχνη», είπε δυνατά ο Αργύρης προς το κοινό του.

«Μια ιδέα άξια επαίνου», συνέχισε ο Ιάκωβος. «Κατάλαβες τι έχεις κάνει τώρα; Θα έπρεπε να είσαι περήφανος κι εγώ να είμαι εδώ και να σου λέω να μην το παίρνεις πάνω σου».

«Βέβαια, το να θεωρείς τέχνη μόνο ό,τι αρέσει σ' εσένα είναι ελιτισμός», είπε ο Μιχάλης, που είχε στρέψει την προσοχή του στους φιλιππικούς του Αργύρη.

Τα κορίτσια έδειξαν να συμφωνούν με την παρέμβασή του. Τα πολιτικοποιημένα και κοινωνικά αγόρια όπως ο Μιχάλης ή ο απολιτίκ σνομπισμός όπως αυτός που εξέπεμπε ο Ιάκωβος έκαναν επίσης τα κορίτσια να γουστάρουν. Ο Μάρκος κοίταξε κλεφτά προς τη Μαρίνα και τη Χρύσα. Δυο ώρες τις γνώριζε. Η Μαρίνα είχε το ένα πόδι στον γύψο. Είχε παχιά φρύδια, μικρό στόμα και ένα ασημένιο κρικάκι στη μύτη. Η Χρύσα είχε φακίδες και μεγάλα θαλασσιά μά-

τια. Θα ήταν πρώτο έτος, δηλαδή κοντά στα δεκαοχτώ. Κοίταζαν τον Αργύρη και τον Μιχάλη χωρίς να ρίχνουν σ' εκείνον το ελάχιστο βλέμμα. Η ταινία του ήταν άξια επαίνου, αλλά όχι άξια βλέμματος.

Μισή ώρα αργότερα τα κορίτσια τούς ενημέρωσαν για ένα πάρτι, κάποιου κάπου, και σηκώθηκαν. Η πλατεία άδειαζε με γρήγορους ρυθμούς. Βορινός άνεμος έφερνε κρύο. Ο Ιάκωβος εμφάνισε διακριτικά ένα μικρό διάφανο σακουλάκι και έκλεισε συνωμοτικά το μάτι. Οι πάνκηδες είχαν μαζευτεί στα παγκάκια της πλατείας και πετούσαν σωρούς από αλουμινένια κουτιά και γόπες. Ομοίως έπρατταν οι ασφαλίτες. Εκείνοι δίσταζαν να αποφασίσουν.

«Μην είστε ξενέρωτοι», διαμαρτυρήθηκε ο Αργύρης. «Σηκωθείτε να πάμε με τα κορίτσια, δεν είναι ούτε δώδεκα».

Ξεκίνησαν οι εθιμοτυπικές διαπραγματεύσεις. Συνηθισμένα πράγματα. Ο Ιάκωβος ήθελε κάθε νύχτα να τελειώνει σε κάποιο σπίτι με τη συντροφιά καλού χόρτου. Ο Αργύρης ήθελε τα βράδια του ξέφρενα, ει δυνατόν να ολοκληρώνονται με γυναικεία συντροφιά ή ημιλιποθυμικό ύπνο από το αλκοόλ. Ο Μιχάλης ήθελε να ξενυχτάει με καλή παρέα, όμορφα φλερτ και ατελείωτες κοινωνικοπολιτικές συζητήσεις. Για τον Μάρκο τίποτε απ' όλα αυτά δεν μπορούσε να συγκριθεί με την απόλαυση της ήσυχης μοναξιάς· σπανίως συμμετείχε στις διαπραγματεύσεις. Άφηνε την μπίλια να κάτσει και ακολουθούσε.

Συμφώνησαν να κάνουν το χόρτο στο πάρτι.

Απορροφημένος σε ασύνδετες σκέψεις, ο Μάρκος βρέθηκε να τους ακολουθεί από μικρή απόσταση. Λογομαχούσαν

για διάφορα που δεν τον αφορούσαν. Πάτησε και έοβησε τη γόπα που πέταξε πίσω του ο Ιάκωβος. Υγρή ψύχρα, αέρας και γάτες που ξεκινούσαν τα νυχτερινά τους βογκητά. Θα μπορούσε να μοιραστεί μαζί τους τον πραγματικό λόγο που ήταν σκεφτικός και άκεφος, λόγο που μικρή σχέση είχε με την ταινία, τον έπαινο και το επαρχιακό φεστιβάλ μικρομηκάδων. Εκείνο το βράδυ του φαινόταν καλό βράδυ για να το πράξει, ύστερα από δύο βδομάδες αναβολών.

Το πάρτι αποδείχθηκε κατώτερο των προσδοκιών. Δεκαπέντε άτομα σε ένα μακρόστενο σαλόνι, μισοί στους καναπέδες και μισοί που χόρευαν σε ρυθμούς ελληνικού trash. Ο Αργύρης είχε αλλεργία σε κάτι τέτοια και ο Ιάκωβος μονάχα περιφρόνηση, ενίοτε εχθρική. Έψαξαν για φαγητό και ποτό, αλλά τα περισσότερα είχαν καταναλωθεί. Ο Ιάκωβος άρπαξε ένα μισοάδειο μπουκάλι τζιν και τους είπε να φύγουν, πράγμα που έμοιαζε η καλύτερη επιλογή. Πριν αποφασίσουν, η Χρύσα πήρε τον Μιχάλη να χορέψουν και ο Αργύρης με τον Ιάκωβο κατέληξαν στο μπαλκόνι, όπου γκρίνιαζαν σε όποιον έβγαινε εκεί για την ποιότητα της διασκέδασης. Τα παιδιά, άβγαλτα τα περισσότερα, άκουγαν τις επιπλήξεις με αμηχανία. Ο Μάρκος, ως συνήθως αμήχανος σε συγκεντρώσεις μεγαλύτερες των δέκα ατόμων, είδε τη Μαρίνα σε έναν μοναχικό καναπέ, πόδι απλωμένο σε ένα σκαμπό και διάθεση εμφανώς βαριεστημένη, αισθάνθηκε κάτι κοινό και κάθισε δίπλα της. Κάποιος επέστρεψε με ποτά και πάγο και ο κόσμος χειροκρότησε.

«Γιορτή, γενέθλια ή κάτι άλλο;» ρώτησε ο Μάρκος τη Μαρίνα.